

บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ
จังหวัดเชียงใหม่

THE ROLES OF BUDDHIST MONKS TOWARDS THE MORALITY
ENHANCEMENT IN SECONDARY SCHOOLS AT MAE AI DISTRICT,
CHIANG MAI PROVINCE

พระครูปลัดปรีชา สุภณโณ (โอเงิน)*

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ๒) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมด้าน คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล๓) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่๔) เพื่อศึกษารูปแบบในการส่งเสริมให้พระสงฆ์ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ผลการวิจัยพบว่า

๑) ผลการศึกษวิจัยพบว่านักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเป็นต้นแบบคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรม ด้านชี้แนะในทางคุณธรรมจริยธรรมและด้านสนับสนุนกิจกรรม อยู่ในระดับน้อย ทำให้การทำงานในด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ต้องมีการปรับปรุงแนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพให้มากกว่านี้ และการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาในอนาคตต่อไป

๒) ข้อเสนอแนะ

๑) ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรเปลี่ยนจากการศึกษาบทบาทเป็นศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อจะได้วัดความสำเร็จของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนได้

๒) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากการสอบถามนักเรียนเป็นการสอบถามจากครูและผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิด เป็นผู้ที่สามารถสังเกตความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี จึงจะเป็นการได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

๓) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ที่พระสงฆ์ใช้ในการ

*นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อจะได้ทราบกลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนได้

๔) คว้าศึกษาถึงประสิทธิภาพในบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา หลังจากศึกษาและประยุกต์ใช้งานวิจัยนี้แล้ว

คำสำคัญ : บทบาท,พระสงฆ์, คุณธรรมจริยธรรม

ABSTRACT

This thesis aims 1) to study the role of Buddhist Monks in promoting Morality Enhancement in secondary schools in the Mae Ai district. Chiang Mai province. 2)to compare the roles of the clergy in promoting. Ethics to secondary schools in the Mae Ai district,. Chiang Mai province.3) to study the problems and suggestions in. Promoting ethics in secondary schools in the Mae Ai district. Chiang Mai province. 4) to study the patterning forms formore efficient increase in preferment of Buddhism

The research result was found that

1) The students had differentiation among sex, age, leaning levels levels, Dhamma knowledge, and participation in school activities to be transferred though the roles of Buddhist monks to moral promotion in secondary school is not same in clouding viewpoint as low level.($\bar{X}$ =2.50) Observing on the aspect that the opinions of moral in ethical side is in the middles level as ($\bar{X}$ =2.74) and supporting side of activities is in less level by average level as($\bar{X}$ = 2.46).

2) Suggestions

The sample population has as follow:

2.1 It should be changed from role study to achieving result study in moral and ethical promotion of student for successional preparation of support on the moral and ethic side of student.

2.2 Should change sampling group from student to teacher and parents who they are more closers. Observational behavior of student has improved, therefore it is profitable for development in roles of Buddhist Order for promotion in moral and ethical behaviors of student.

2.3 Study in strategy which clergies have used in the promotion moral and ethical behaviors to student for knowing various strategies in can be used for efficiently role development in moral and ethic promotion for student.

2.4 Study about efficiency of Buddhist Order in promoting roles of moral and ethical activities in school after this one has been applies for using.

๑.บทนำ

ในปัจจุบันปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม ของคนในสังคมได้ส่งผลให้เกิดปัญหาของสังคมจนกลายเป็นปัญหาของชาติบ้านเมือง ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงและมีความหลากหลายหลายมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมาสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยสภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารที่ไร้พรมแดนที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ที่มุ่งเน้นในด้านความรวดเร็วสะดวกสบายการแข่งขันเป็นหลักสำคัญ^๑ ผลจากการรับเอาวัฒนธรรมทางตะวันตกมาโดยไม่กลั่นกรองว่าสิ่งใดเหมาะสมกับ สังคมไทยหรือไม่ส่งผลแก่เด็กและเยาวชนซึ่งถือเป็นทรัพยากรอันมีค่าของสังคม ทำให้เยาวชนตกเป็นเป้าหมายของการตลาดคือการโฆษณาโดยใช้เยาวชนเป็นสื่อเพื่อขายสินค้าและเกิดความอ่อนแอทางด้านวัฒนธรรม^๒ จนทำให้ห่างไกลจากหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา เป็นสังคมที่ตามใจตนเองอย่างไร้ขอบเขต จึงทำให้ภูมิคุ้มกันของเด็กเยาวชนและประชาชนในสังคมบกพร่อง ขาดความมั่นคงที่จะต้านทานกับปัญหาต่างๆได้เช่น ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทปัญหายาเสพติด ปัญหาการขาดความสามัคคีในองค์กรและยังก่อให้เกิดพฤติกรรมของเด็กอยากเรียนในโรงเรียนใน เมืองที่มีความเจริญทำให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น^๓

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาเบื้องต้นนั้น เกิดมาจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมซึ่งคำว่า“คุณธรรม”คือคุณลักษณะที่ดีงามของบุคคลเป็นพื้นฐานสำคัญอย่างยิ่งของการปฏิบัติจริยธรรมคุณธรรมเป็นเรื่องของจิตใจ ดังนั้นการส่งเสริมคุณธรรมจึงเป็นเรื่องของการพัฒนาจิตใจของบุคคลให้มีความปรารถนาดี มีใจกว้างมีความอดทนมีความเสียสละมีความคิดเห็นที่ถูกต้องดีงาม และมีความตั้งใจจริงที่จะงดเว้นการจากการทำความชั่วและความเสื่อมเสีย ทุกอย่างส่วนคำว่า “จริยธรรม” เป็นหลักสำหรับการประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม เพื่อบรรลุถึงความสงบสุขของชีวิตจัดได้ว่าเป็นกรอบแห่งการประพฤติปฏิบัติ ที่ได้รับการตีความว่ามีความสูงส่งดีงามสมควร แก่การปฏิบัตินั้น โดยแนวทางการปฏิบัติหรือการปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นจริยธรรม เช่น ศีลธรรมทางศาสนา

^๑กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, รายงานฉบับย่อ โครงการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา,๒๕๕๙), หน้า ๙.

^๒สุชาติ ศรีสุวรรณ, “เหตุของปัญหาวัยรุ่น”, มติชน, ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๖๙ (๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖), หน้า ๑๕.

^๓พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ความสำคัญของพระพุทธศาสนา,(กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก ,๒๕๕๓), หน้า ๑๙.

กฎหมาย ระเบียบ กฎข้อบังคับต่างๆ ที่ได้รับการปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจและมีความหมายทำให้สังคมเกิดความสงบสุข

ดังนั้น จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวผู้ศึกษาวิจัยในฐานะเป็น พระสงฆ์ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จึงมีความสนใจและศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่อง การศึกษาบทบาทพระสงฆ์ของพระสงฆ์ในการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนเป็นการปลูกฝังความเชื่อค่านิยมที่ดีงาม และพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมประเทศชาติ ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษารูปแบบของพระสงฆ์ในการส่งเสริมด้าน คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมด้าน คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

๒.๔ เพื่อศึกษารูปแบบในการส่งเสริมให้พระสงฆ์ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย การวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Question) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ , ๒ และ ๓ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น ๒,๕๓๔ คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน ๓๕๕ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random

Sampling) ทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro, Yamane ๑๙๗๓)^๕

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน ๘ รูป/คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview)แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลโดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Intertie)

๔.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

(๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพ เพศอายุ ระดับชั้น วุฒิกการศึกษาแผนกธรรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมในโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(๒) ระดับบัพบาทของพระสงฆ์ต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม

(๓) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดหลักเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

๔) การเปรียบเทียบบัพบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ระดับผลการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียน จัดขึ้น โดยวิเคราะห์การตรวจสอบค่าที (t - test) และค่าเอฟ (f - test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one - way analysis of variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

^๕ อภินันท์ จันตะนี, การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทางธุรกิจ, ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๔, หน้า ๓๕.

^๖ สุวริย์ศิริโกการภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๔๐.

๕) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ข.เชิงคุณภาพ

๑. การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) พร้อมทั้งนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาอ้างอิงคำพูดบุคคล

๔. ผลการวิจัย

๔.๑.๑ ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๙ มีอายุ ๑๒ ปี จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐, อายุ ๑๓ ปี จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕, อายุ ๑๔ ปี จำนวน ๑๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗ และอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘ มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๑๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖ มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๑๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖ และการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘ ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒, ผู้ปกครองอาชีพค้าขาย จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗, ผู้ปกครองอาชีพเกษตรกร จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐, ผู้ปกครองอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗, ผู้ปกครองอาชีพข้าราชการ จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕ ผู้ปกครองอาชีพอื่นๆ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๙

๔.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อ บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อ บทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่านักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๕๐$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเป็นต้นแบบคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรม ด้านการชี้แนะในทางคุณธรรมจริยธรรมและด้านการสนับสนุนกิจกรรม อยู่ในระดับน้อย ดังรายละเอียดดังนี้

(๑) ด้านการเป็นต้นแบบในทางคุณธรรมจริยธรรม พบว่านักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๗๔$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๒.๘๑$) ในข้อที่ว่า พระสงฆ์เป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และพระสงฆ์แนะนำและปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมในระดับสูงขึ้น ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๒.๖๔$) ในข้อที่ว่าพระสงฆ์เป็นแบบอย่างในเรื่องความเสียสละ

(๒) ด้านอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมพบว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๔๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๒.๖๑$) ในข้อที่ว่า พระสงฆ์อบรมสั่งสอนเรื่องการปฏิบัติตนต่อผู้ใหญ่ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๒.๒๙$) ในข้อที่ว่า พระสงฆ์จัดให้มีการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนและนอกสถานที่

(๓) ด้านการชี้นำในทางคุณธรรมจริยธรรมพบว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๓๕$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๒.๔๙$) ในข้อที่ว่า พระสงฆ์นำสื่อสมัยใหม่มาชักจูงให้เกิดความสนใจ ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๒.๑๗$) ในข้อที่ว่า พระสงฆ์เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจในการทำความคิด

(๔) ด้านการสนับสนุนกิจกรรม พบว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๔๖$) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๒.๘๖$) ในข้อที่ว่า พระสงฆ์ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญในทางพระพุทธศาสนา ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๒.๒๘$) ในข้อที่ว่า พระสงฆ์มีกิจกรรมสนทนากันระหว่างการเรียนการสอน

๔.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตามการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ระดับผลการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ จากการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

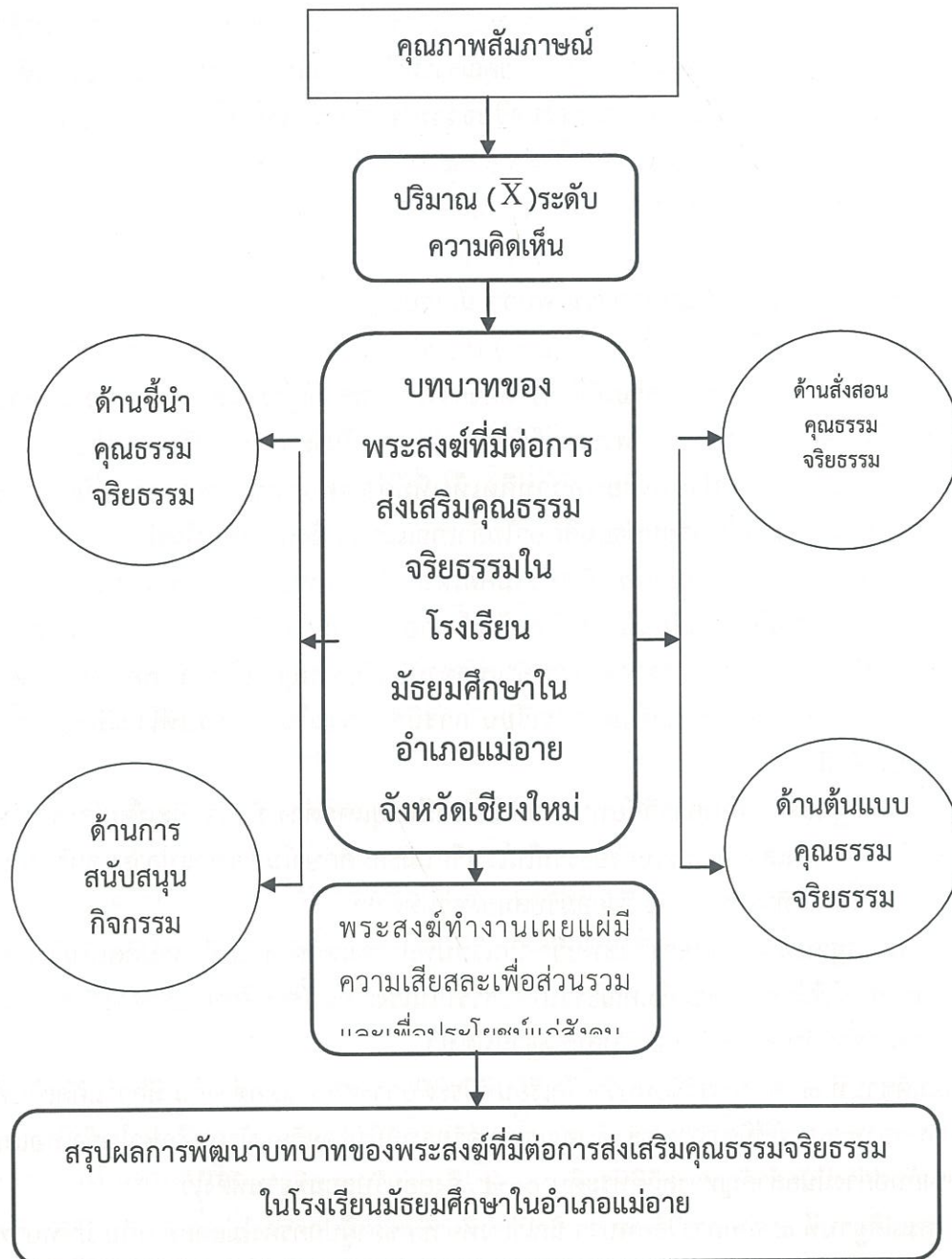
สมมติฐานที่ ๒ จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่อาชีพของผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน มีบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ จากการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน มีบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕. สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

แผนภาพ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย สามารถสรุปได้ว่าบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัศึกษานั้น จะเป็นเครื่องมือ และแนวทางในการสร้างเสริมและพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ และเสริมสร้างพลังความสามัคคีในชุมชน คือ บวร อันได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน ให้เกิดการพัฒนาทางจิตใจ ควบคู่ไปกับการพัฒนาบ้านเมืองสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป.

๖. ข้อเสนอแนะ

๖.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ให้พระสงฆ์เป็นต้นแบบทางคุณธรรมจริยธรรมก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อสร้างแรงจูงใจและตัวอย่างที่น่าเคารพบูชาเพราะว่าพระสงฆ์ ตั้งอยู่ในศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรมอันน่าเลื่อมใส

๒) ให้พระสงฆ์มาอบรมสั่งสอนในจำนวนชั่วโมงเรียนที่มากกว่านี้ เพื่อความต่อเนื่องของเนื้อหา ควรจัดให้มีห้องจริยศึกษาเพื่อศึกษาและทำกิจกรรมในวิชาพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะ ควรมีการประเมินผลก่อนและหลังการอบรมคุณธรรมจริยธรรม

๓) ให้มีการบรรยายธรรมะประจำสัปดาห์เพื่อปลูกฝังและชี้นำในทางคุณธรรมจริยธรรม ควรมีภาพประกอบและตัวอย่างในการบรรยายธรรมะเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ เป็นแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

๔) พระสงฆ์ควรมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนในวันสำคัญต่างๆ ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการ

๖.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรเปลี่ยนจากการศึกษาบทบาทเป็นศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อจะได้วัดความสำเร็จของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนได้

๒) ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากการสอบถามนักเรียน เป็นการสอบถามจากครูและผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิด เป็นผู้สามารถสังเกตความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

๓) ควรศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ที่พระสงฆ์ใช้ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อจะได้ทราบกลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนได้

๔) ควรศึกษาถึงประสิทธิภาพในบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา หลังจากศึกษาและประยุกต์ใช้งานวิจัยนี้แล้ว

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. รายงานฉบับย่อ โครงการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๙.

จ่านอง อดิวัฒนสิทธิ์, สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตฺโต). ความสำคัญของพระพุทธศาสนา. (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๓).

สุชาติ ศรีสุวรรณ. "เหตุของปัญหาวัยรุ่น". มติชน. ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๖๙ (๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๖).

สุรวิทย์ศิริโกการภิมย์. การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี. ๒๕๔๖

อภิรักษ์ จันตะนี. การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทางธุรกิจ. ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะ

วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. ๒๕๔๙.